

BETEKINTHETŐ!

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1391 Budapest 62. Pf. 211

Telefon: (06-1) 472-8900 Fax: (06-1) 472-8905

Vizsgálók: dr. Bertha György Tel.: (06-1) 472-8969 E-mail: bertha.gyorgy@gvh.hu

dr. Péli-Bencze Márk Tel.: (06-1) 472-8891 E-mail: pele_bencze.mark@gvh.hu

dr. Gorondy-Novák Márton Tel.: (06-1)-472-8924 E-mail: gorondy_novak.marton@gvh.hu

Szervezeti egység: Kartell Iroda

Iktatószám: Vj/11-69/2017.

A Gazdasági Versenyhivatal a Hegymegi-Barakonyi és Társa Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda (1051 Budapest, Dorottya u. 6.) által képviselt **Booking.com Hungary Kft.** (1054 Budapest, Szabadság tér 7.), a Hegymegi-Barakonyi és Társa Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda (1051 Budapest, Dorottya u. 6.) által képviselt **Booking.com International B.V.** (Herengracht 597, 1017 CE Amszterdam, Hollandia), valamint a Hegymegi-Barakonyi és Társa Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda (1051 Budapest, Dorottya u. 6.) által képviselt **Booking.com B.V.** (Herengracht 597, 1017 CE Amszterdam, Hollandia) eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

v é g z é s t .

A Gazdasági Versenyhivatal az eljárást megszünteti.

E végzés ellen a kézhezvételétől számított nyolc napon belül a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsához címzett fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezésnek a végzés végrehajtására halasztó hatálya van. A fellebbezésért 3000 forint illetéket kell fizetni.

I n d o k o l á s

I. Tényállás, az eljárás tárgya

A Gazdasági Versenyhivatal észlelte, hogy a szállásközvetítőként működő Booking.com Hungary Kft. – amelynek tulajdonosa a Booking.com International B.V. – 2016-tól a magyarországi, a Booking.com weboldalon érvényes szolgáltatói regisztrációval bíró szálláshelyek részére olyan e-maileket és azokhoz kapcsolt hírleveleket küldött ki, amelyek valószínűsíthetően alkalmasak voltak arra, hogy azokat figyelembe véve a regisztrált szállásadók összehangolják szálláshely-szolgáltatásaik árazásával kapcsolatos magatartásukat. Az eljárás alá vontak e magatartásukkal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. §-a (2) bekezdésének a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértették a Tpv. 11. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat. Mivel a fenti magatartás – különös tekintettel arra, hogy az alkalmazott foglalási rendszert, annak szolgáltatásait megkötések nélkül vehetik igénybe mind a fogyasztók, mind pedig a szálláshely-szolgáltatók – a tagállamok közötti kereskedelmi érintettségről szóló bizottsági közlemény¹ szerint alkalmas lehetett arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljon, az valószínűsíthetően egyúttal az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSz.) 101. cikk (1) bekezdésében, illetve annak a) pontjában foglalt tilalmat is megsértette.

Fentiekre tekintettel a Gazdasági Versenyhivatal 2017. március 7-én versenyfelügyeleti eljárást indított² a Booking.com Hungary Kft. és a Booking.com International B.V. vállalkozásokkal szemben.

Az eljárásba 2017. június 16-án bevonásra került³ a Booking.com B.V. is, tekintettel arra, hogy a vizsgálók az eljárás megindítását követően észlelték, hogy a Booking.com B.V. – a szállásközvetítő portál működtetésén, illetve a korlátozott jogkörű kirendeltségei koordinálásán keresztül – befolyással lehetett a vizsgált hírlevelek tartalmára.

A versenyfelügyeleti eljárás során tisztázni kellett, hogy a Booking.com Hungary Kft. munkavállalói által az érintett szálláshelyek részére kiküldött e-mailek és az azok mellékletét

¹ Bizottság közleménye: Iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról (2004/C 101/07)

² VJ/11-2/2017. számú végzés

³ VJ/11-17/2017. számú végzés

képező hírlevelek alkalmasak voltak-e arra, hogy a szálláshelyek az általuk kínált szolgáltatások árait a hírlevelekben foglalt árakhoz igazítsák, illetve a hírlevelek alapján összehangolják az árazásukkal kapcsolatos magatartásukat. A versenyfelügyeleti eljárás során vizsgálni kellett továbbá azt is, hogy a tárgyi hírlevelek kiküldésének volt-e versenykorlátozó célzata, illetve tisztázni kellett, hogy az eljárás alá vontak magatartásával összefüggésben helye lehet-e az esetleges versenykorlátozó hatás vizsgálatának. Az eljárás során tehát azt kellett vizsgálni, hogy az eljárás alá vont vállalkozások a hírlevelek kiküldésével, a Tpvt. 11. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával megsértették-e a Tpvt. 11. § (1) bekezdésében előírt tilalmat, valamint hogy megsértették-e az EUMSz. 101. cikk (1) bekezdésében, illetve annak a) pontjában foglalt tilalmat.

I.1. Az eljárás alá vont vállalkozások bemutatása

I.1.1. Booking.com B.V.

A Booking.com B.V.⁴ holland jog alatt bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, amszterdami székhellyel. A Booking.com B.V. működteti a Booking.com online foglalási rendszert, ahol a részt vevő szálláshelyek regisztrálhatják a lefoglalható szobáikat és amelyen keresztül a weboldal látogatói ezen szálláshelyeket lefoglalhatják. A Booking.com B.V. továbbítja a foglalást a szálláshely, illetőleg a foglalásról szóló megerősítést a vendég részére. A Booking.com weboldal kizárólagos tulajdonosa, kezelője, valamint az ahhoz kapcsolódó szolgáltatás nyújtója tehát a Booking.com B.V., ennek megfelelően a szálláshelyekkel kötött szerződések esetében világszerte a Booking.com B.V. a szerződő fél. A vendégek nem a Booking.com B.V.-nek fizetnek, hanem közvetlenül a szálláshelynek. A szálláshelyek a szálláshelyen megszállt vendégek után jutalékot fizetnek a Booking.com B.V. részére.

Tekintettel arra, hogy a Booking.com B.V. kizárólag akkor realizál bevételt, ha a vendégek az internetes platformon szállást foglalnak és/vagy ott ténylegesen megszállnak, a Booking.com foglalási szolgáltatásához szükség van a kereslet és a kínálat generálására. A kereslet generálása alapvetően a Booking.com B.V. Amszterdamban található marketingosztályának feladata. A kínálat generálása azonban a Booking.com ú.n.

⁴ VJ/11-21/2017. sz. irat, 3. pont; VJ/11-22/2017. sz. irat, 1. pont

Korlátozott Jogkörű Helyi Kirendeltségeinek – mint amilyen a Booking.com Hungary Kft. – segítségével történik.

I.1.2. Booking.com Hungary Kft.

A Booking.com Hungary Kft. a fentiekben említett Korlátozott Jogkörű Helyi Kirendeltség, [ÜZLETI TITOK!]. A Korlátozott Jogkörű Helyi Kirendeltségek fő feladata a szálláshelyekkel való kapcsolattartás. A Korlátozott Jogkörű Helyi Kirendeltségek nem vesznek részt a szolgáltatás nyújtásában, és nem is jogosultak a vállalkozás képviseletére, illetőleg arra sem, hogy a Booking.com B.V. nevében szerződést kössenek.⁵ Az egyes szállásadók ennek megfelelően nem állnak szerződéses kapcsolatban a Korlátozott Jogkörű Helyi Kirendeltségekkel, melyek nem is rendelkeznek a szolgáltatás nyújtásához szükséges személyzettel, illetve a Booking.com B.V. által biztosított technikai háttérhez is csak korlátozott hozzáférésük van.

A Booking.com Hungary Kft. tehát nem végez önálló értékesítési tevékenységet, annak munkatársai pusztán a magyar szállásadók és üzleti partnerek tájékoztatásában, valamint egyéb, a szállásokkal kapcsolatos ügyfélszolgálati tevékenységek ellátásában működnek közre. Ez utóbbi feladatok közé tartozik többek között a szálláshelyek rendelkezésre állásával, illetve a szálláshelyeknek a Booking.com oldalon mutatott teljesítményével kapcsolatos, a szállásadóktól érkező kérdések megválaszolása.

A Booking.com Hungary Kft. lényegében kommunikációs csatornaként funkcionál a Booking.com B.V. és a szálláshelyek között. Minden e feladatkörhöz szükséges adat, jelentés, valamint egyéb anyag a Booking.com B.V.-től – a Booking.com platform kezelőjétől és üzemeltetőjétől – származik.

I.1.3. Booking.com International B.V.

A Booking.com International B.V. kizárólag támogatási szolgáltatást nyújt a Booking.com B.V. és a Booking.com cégcsoport más vállalkozásai részére, ugyanakkor nem üzemelteti, nem tulajdonolja és nem is ellenőrzi a szállásközvetítő portált.

⁵ VJ/11-21/2017. sz. irat, 3. pont; VJ/11-22/2017. sz. irat, 2. pont

I.2. Az érintett piac

Jelen versenyfelügyeleti eljárásban az eljárás alá vont vállalkozások az online szállásfoglalási piacon aktívak, a szálláshelyek és a szálláshelyet kereső vendégek közötti szálláshely-közvetítési szolgáltatás nyújtása által.

A szálláshely piacokról elmondható, hogy mind a keresleti, mind a kínálati oldalon erőteljesen heterogének. A szállások eltérő jellemzői miatt a kínálat nagy mértékben különbözik, az egyes szálláshelyek között azok elhelyezkedése, a szoba mérete, a bútorzat minősége és a kiegészítő szolgáltatások minőségében számos különbség azonosítható.⁶ Egy átlagos szálláshelynek változatos szobaárak vannak (az elérhetőség, az utazó típusa, az árban foglalt és feláras szolgáltatások, a foglalás napja, a szoba típusa, stb. függvényében), és nem egy standard árat alkalmaz minden szobájára.

Az online szállásfoglalás magyarországi piaca sokszereplős,⁷ azon a Booking.com mellett jelen van például az Airbnb, az Expedia, a Hotels.com, a HRS, a Venere, a Lastminute, valamint a szallas.hu is. Ezen online utazási irodák mellett vertikális és horizontális keresőmotorok generálnak forgalmat többek között a Booking.com platformján is. Ide tartoznak az olyan meta-kereső társaságok, mint a Google Hotel Finder, a HotelsCombined.com, a Tripadvisor, a Kayak, a Trivago, valamint az összes nagy keresőmotor is (pl. Google, Yahoo, Bing, stb.). Figyelemmel arra, hogy ezen platformokon a teljes online elérhető szálláshely-kínálat, illetve a szálláshelyek árai is megtalálhatók, a szálláshely piac transzparensnek tekinthető.

A szállásközvetítő oldalakon foglalt szállások bruttó összértéke alapján a magyarországi online szállásközvetítői piac legnagyobb szereplője a Booking.com B.V., melynek piaci részesedése 2014-es adatok alapján közel 60-70% volt.⁸ A másik két nagy szállásközvetítő portál (Expedia csoport, Szallas.hu) piaci részesedése (5-10% illetve 10-20%) messze elmarad a piacvezető Booking.com-tól. Az online szálláshelyfoglalás piacán

⁶ Eltérőek lehetnek a kínált szolgáltatások körében például a lemondás feltételei, a parkolás biztosítása, egyéb kiegészítő szolgáltatás (úszómedence, masszázs kezelések, stb.) nyújtása.

⁷ Jelentés az online szálláshelyfoglalás piacán lefolytatott ágazati vizsgálatról, 2016. június, 4.2.3. pont.

⁸ Jelentés az online szálláshelyfoglalás piacán lefolytatott ágazati vizsgálatról 2016. június, 4.2.5. pont

lefolytatott ágazati vizsgálatról szóló, 2016-ban publikált jelentés szerint, a piaci részesedések alapján a piac koncentrálnak tekinthető, hiszen az első három szereplő együttesen a piac 80-90%-át, míg az első öt piaci szereplő csaknem a teljes piacot, annak több mint 95%-át fedi le.

I.3. A vizsgálat

A versenyfelügyeleti eljárás megindításával egyidejűleg, 2017. március 7-én az eljárás alá vont Booking.com Hungary Kft. székhelyén a Tpv. 65/A. § (1) bekezdése szerinti helyszíni kutatásra került sor, majd az eljárás során a vizsgálók részletesen átvizsgálták a helyszíni kutatás során birtokba vett adathordozókat. Ennek körében a vizsgálók áttekintették a vizsgált hírlevelek elkészítésével és kiküldésével összefüggésbe hozható személyek levelezését, illetve a számítógépeiken található, a vizsgált hírlevelekkel érintett adatokat.

Az eljárás során a vizsgálók ügyfélmeghallgatást tartottak, melyen meghallgatásra került a Booking.com Hungary Kft.-nek a vizsgált magatartással érintett területért felelős alkalmazottja, valamint tanúmeghallgatások keretében nyilatkozott valamennyi olyan személy is, akik a vizsgált időszakban a Booking.com Hungary Kft. alkalmazottai voltak, és munkakörükből adódóan rálátásuk volt a hírlevelek kiküldésének folyamatára, illetve azon üzleti célokra és módszerekre, melyeket a Booking.com Hungary Kft. a vizsgált hírlevelek, illetve e-mailek kiküldésével kívánt elérni és gyakorolni.

Fentiek mellett a vizsgálók széles körű, többszöri adatszolgáltatásra hívták fel az eljárás alá vont vállalkozásokat. A Gazdasági Versenyhivatal adatszolgáltatásra felhívó végzései, valamint az ügyfél- és tanúmeghallgatásokon feltett kérdések az eljárás alá vontak általános üzleti gyakorlatára, az eljárás alá vontak és az internetes platformot igénybe vevő szálláshelyek közötti kommunikációra, a vizsgált hírlevelekkel elérni kívánt célokra, a hírlevelek keletkezési körülményeire, a hírlevelek jellemzőire és az azokban foglalt kiemelt időszakok és átlagárak feltüntetésének okára, meghatározásának módjára vonatkoztak.

I.4. Az eljárás alá vont vállalkozások üzleti gyakorlata

Az eljárás alá vont vállalkozások (a továbbiakban: Booking.com csoport) üzleti gyakorlatáról szerzett, a vizsgált magatartás szempontjából releváns információk az alábbiakban foglalhatóak össze.

1.4.1. Az „Availability” feladatkör

Hivatkozva a fentiekre, a Booking.com Hungary Kft. részt vesz a Booking.com internetes platformon jelen lévő szálláshely-kínálat generálásában és arra törekszik, hogy minél több új szálláshely regisztráljon az oldalra. Ennek keretében a szálláshelyekkel történő kommunikációért felelős ú.n. „account managerek” támogatják a szálláshelyeket a regisztrációs folyamatban, illetve segítenek a már regisztrált szálláshelyeknek a kínálatuk bővítésében. A vizsgálat szempontjából relevánsnak tekinthető feladatkör a Booking.com Hungary Kft. ú.n. „Availability” tevékenysége, mely a szálláshelyek rendelkezésre állásával kapcsolatos kommunikációs aktivitást jelenti. Ennek körében a területért felelős munkavállalók folyamatosan monitorozzák a szálláshelyek elérhetőségi adatait, amelyek meghatározzák a szálláshelyekkel folytatott kommunikációjuk irányát. E munkát koordinálja az „Availability” területért felelős account manager annak érdekében, hogy adott területen a Booking.com csoport számára elérhető szobaszám a lehető legmagasabb legyen.

[ÜZLETI TITOK!].

1.4.2. Az Extranet rendszer⁹

Az Extranet a Booking.com B.V. által üzemeltetett belső, internetes rendszer,¹⁰ mely a szerződött szálláshelyek adatait tartalmazza. [ÜZLETI TITOK!]¹¹.

[ÜZLETI TITOK!]. Az Extranet továbbá a szálláshelyeknek a Booking.com honlapon található weboldalának háttereként is funkcionál, [ÜZLETI TITOK!]

[ÜZLETI TITOK!].

1.4.3. Aggregált árak

A jelen versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás szempontjából az [ÜZLETI TITOK!] aggregált áraknak azért van különös jelentőségük, mivel a vizsgálat tárgyát képező hírlevelek is ezen átlagárakat tartalmazták. [ÜZLETI TITOK!].

⁹ VJ/11-21/2017. sz. irat, 6. pont; VJ/11-22/2017. sz. irat, 5. pont

¹⁰ Az Extranet a Booking.com általános szerződési feltételei szerint az az internetes rendszer, melybe a szálláshely jogosult belépni (a felhasználónév és a jelszó azonosítása után) a www.booking.com/hotelaccess weboldalon keresztül, hogy feltölthesse, megváltoztathassa, frissíthesse, megerősíthesse és/vagy kiegészíthesse a foglalásokat.

¹¹ A Booking.com Hungary Kft. account managerai, account executive-jai és területi managerai.

Az aggregált árak kalkulálhatóak egyrészt a múlttra nézve, másrészt pedig a jövőre nézve (ez utóbbi esetben 360 napos időtartamra). A múlttra vonatkozó aggregált átlagos árak összegét úgy számítják ki, hogy a Booking.com weboldalon keresztül értékesített összes szobából kalkulált bevételt elosztják a Booking.com weboldalon foglalt összes szobaszámmal. A jövőre nézve készített számítás során pedig értelemszerűen a Booking.com weboldalon az adott hónapra foglalt szobamennyiséget és az ennek alapján várható bevételt kell alapul venni. E számítás kizárólag a Booking.com weboldalon található adatok alapján történik, és nem foglal magába harmadik féltől származó vagy kapcsolt adatokat.

[ÜZLETI TITOK!].

Fentiek mellett a Gazdasági Versenyhivatal ismételten hangsúlyozza, hogy az aggregált átlagos árak számítása kizárólag a Booking.com oldalon a bárki számára nyilvánosan is elérhető adatokon alapulnak, így a szálláshelyek részére nem bírnak valós többletinformációval, azok csupán a publikus árakból képzett átlagolás eredményei.

[ÜZLETI TITOK!].

I.5. A vizsgált hírlevelek

Az eljárásban beszerzett adatok alapján a Booking.com Hungary Kft. által kiküldött hírleveleknek két típusa különböztethető meg.

Az egyik típusú hírlevél [ÜZLETI TITOK!], míg a másik kategóriába eső hírlevél az adott terület szerinti legkeresettebb időszakokat és a havi aggregált átlagárakat tartalmazza. Jelen versenyfelügyeleti eljárásban ez utóbbi típus képezi a vizsgálat tárgyát, így az alábbiakban ezen hírlevelek kerülnek bemutatásra.

I. 5. 1. A hírlevelek tartalma és a hírlevelekkel elérni kívánt cél¹²

Az eljárásban beszerzett adatok alapján megállapítható, [ÜZLETI TITOK!].¹³

¹² VJ/11-29/2017. sz. irat

¹³ VJ/11-11/2017. sz. irat, 24. pont; VJ/11-29/2017. sz. irat, 2. pont

[ÜZLETI TITOK!]¹⁴. A vizsgált hírleveleket a rendelkezésre álló adatok alapján olykor egy bizonyos régióban található valamennyi szálláshely, olykor viszont kifejezetten a szálláshelyek egy csoportja részére küldték meg.¹⁵

A Gazdasági Versenyhivatal megjegyzi, hogy Magyarországon a Booking.com B.V.-vel szerződött szálláshelyek száma meghaladja a 13 ezret, a vizsgált hírlevelek által megcélzott térségekben pedig összesen több mint 4.800, a Booking.com weboldalon regisztrált szálláshely¹⁶ található.

[ÜZLETI TITOK!].¹⁷

[ÜZLETI TITOK!]. A hírlevelekben emellett egységesen szerepel a következő felhívás: „Szeretnénk segítséget nyújtani a legkeresettebb dátumok megadásával, hogy minél nagyobb kihasználtsággal tudjon üzemelni, illetve hogy a kiemelt dátumokon ne foglalják be túl alacsony áron szálláshelyét.” A hírlevelek ezt követően tájékoztatást nyújtanak a szálláshelyek részére arra vonatkozóan, hogy a jövőre nézve¹⁸ az adott időszakban konkrétan mely dátumokra érkezik a legtöbb keresés a Booking.com weboldalon. A hírlevelek emellett a következő példával szemléltetve, az alábbi módon tartalmazzák, külön kategóriákra lebontva a szálláshelyek havi átlagár előrejelzéseit az aktuálisan, az előrejelzés pillanatában a rendszerben rendelkezésre álló, feltöltött áradatak alapján:

	Hotel 4*	Hotel 3*	Panzió	Vendégház
Július	131.50 EUR	65.46 EUR	55.77 EUR	38.41 EUR
Augusztus	131.75 EUR	63.98 EUR	57.85 EUR	39.02 EUR
Szeptember	115.88 EUR	53.41 EUR	51.83 EUR	32.89 EUR

[ÜZLETI TITOK!].

[ÜZLETI TITOK!].

¹⁴ [ÜZLETI TITOK!]

¹⁵ A rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg teljes körűen, hogy a megcélzott térségekben található regisztrált szálláshelyek közül pontosan milyen számú, és konkrétan mely szálláshely kapta meg a hírleveleket.

¹⁶ [ÜZLETI TITOK!]

¹⁷ VJ/11-29/2017. sz. irat, 1. pont

¹⁸ A hírlevelek általában a kiküldést követő két hónapra vonatkozóan tartalmazznak információkat.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a hírlevelek kiküldésének célja a szálláshelyek informálása volt, tekintettel arra, hogy a vizsgált időszakban [ÜZLETI TITOK!].

I. 5. 2. A hírlevelek érvényesülésének mérése

Az eljárásban tett nyilatkozatok alapján a Booking.com Hungary Kft. munkatársai nem végeztek méréseket a hírlevelekben foglalt átlagárak érvényesülésére vonatkozóan, mindössze egy-egy szálláshely kapcsán figyelték a statisztikákat, azonban ezek inkább a kattintási, megnyitási arányra, az új szobák feltöltésére, illetve arra vonatkoztak, hogy az adott szálláshely változtatott-e az árain. A Booking.com Hungary Kft. ugyanakkor olyan nyilatkozatot is tett, mely szerint munkatársai a hírlevelek kiküldését követően megnézték, hogy a hírlevelekkel érintett régiókban nőtt-e a Booking.com weboldalon elérhető, kiadható szobamennyiség. A tanúmeghallgatáson elhangzottak szerint [ÜZLETI TITOK!]¹⁹.

A Booking.com Hungary Kft. táblázatos kimutatást²⁰ csatolt be, mely a 2016 júliusában Hévíz vonatkozásában kiküldött hírlevélben szereplő átlagár-előrejelzés és az adott hónapokra ténylegesen eszközölt foglalások közötti különbséget mutatja be.

	4*		3*		panzió		vendégház	
	hírlevél	tényleges napi átlagár	hírlevél	tényleges napi átlagár	hírlevél	tényleges napi átlagár	hírlevél	tényleges napi átlagár
július	131,5	133,31	65,46	69,52	55,77	51,57	38,41	40,73
augusztus	131,75	138,43	63,98	71,22	57,85	50,16	39,02	41,62
szeptember	115,88	127,33	53,41	67,77	51,83	45,79	32,89	35,86

A táblázat „hírlevél” oszlopában, a hírlevelekben szereplő havi átlagárak, míg a táblázat „tényleges napi átlagár” oszlopában az adott hónapra ténylegesen teljességbe ment foglalási árak szerepelnek.

¹⁹ A szállásadóknak lehetőségük van a Booking.com weboldalon korlátozásokat beállítani a szálláshely vonatkozásában (pl. a szálláshely minimum három éjszakára foglalható).

²⁰ VJ/11-55/2017. sz. irat, adatszolgáltatás, 2. számú melléklet.

A táblázat alapján látható, hogy az egyes foglalások lemondásával, illetve az újabb foglalások hatására a konkrét hírlevélben korábban megjelölt árszínhez képest változik az adott hónapra összesített árszínvonal. A ténylegesen teljességbe ment foglaltsági adatok alapján számolt átlagárak a legtöbb esetben nagymértékben eltérnek a hírlevélben korábban szereplő átlagáraktól, azok hol magasabbak, hol pedig alacsonyabbak az előre jelzett áraknál, azokhoz képest adott hónapokban 10-20%-os eltérés volt tapasztalható.

A hírlevelekkel érintett egyes szálláshelyeknek a hírlevelekre adott válaszreakciói kapcsán a következők állapíthatók meg. Noha összességében elmondható, hogy a hírlevelek kiküldését követően tömeges kapcsolatfelvétel nem történt az egyes szálláshelyek és a Booking.com Hungary Kft. között, a Gazdasági Versenyhivatal egy olyan szállásadó emailjét azonosította, mely a Booking.com Hungary Kft. adott területért felelős account manageri által kiküldött, jelen eljárás tárgyát képező hírlevél tartalmát kifogásolta, és attól egyértelműen elzárkózott.

I.6. Az eljárás alá vontak álláspontja

Az eljárás alá vont vállalkozások a Gazdasági Versenyhivatal adatszolgáltatásra felhívó végzéseiben feltett kérdések kapcsán kifejtették álláspontjukat, valamint az ügyfélmeghallgatások alkalmával is nyilatkozatokat tettek. A vizsgált hírlevelekkel, valamint a Booking.com csoport üzleti érdekeivel kapcsolatban tett nyilatkozataik az alábbiakban foglalhatóak össze.

I.6.1. A Booking.com csoport üzleti érdeke és az ügyfél elégedettségi szempontok

[ÜZLETI TITOK!]. A Booking.com csoport tehát elsődlegesen nem a szálláshelyek árainak emelésében, hanem az adott időpontban fennálló kínálat maximalizálásában érdekelt.²¹ A Booking.com Hungary Kft. munkatársait emellett ügyfél elégedettségi szempontok vezérelték, amikor az árak ellenőrzésére szólították fel a szálláshelyeket, nem pedig az árak emelésére törekedtek.

Az ügyfél elégedettségi szempontok kapcsán az eljárásban tartott tanúmeghallgatáson – melyen a Booking.com Hungary Kft. korábbi munkatársa került meghallgatásra – elhangzott,²² hogy a gyakorlatban a szálláshelyeket három okból kifolyólag szokták felhívni

²¹ VJ/11-51/2017. sz. irat, meghallgatási jegyzőkönyv 12. kérdésre adott válasz

²² VJ/11-52/2017. sz. irat, meghallgatási jegyzőkönyv 9. kérdésre adott válasz

arra, hogy nézzék át a Booking.com-ra feltöltött áraikat. Egyrészt azért, mert gyakran előfordul, hogy a szálláshelyek véletlenül a szoba darabszámának helyére írták az árat, és ugyanezt fordítva, így a szoba irreálisan alacsony áron vált foglalhatóvá. Másrészt előfordul olyan eset is, amikor a beérkező keresések egy része már olyan kiemelt időszakokra vonatkozik, amelyekre nézve a szálláshely még nem állította be az általa a kiemelt időszakokban szokásosan alkalmazott árakat. Ennek kapcsán a tanúmeghallgatáson elhangzott az is, hogy számos szálláshely nem számít arra, hogy már februárban is érkeznek a szilveszteri időszakra vonatkozó keresések. A harmadik esetben pedig a területért felelős account managerek az áraikat éves ciklusban kezelő szálláshelyek figyelmét hívták fel az azt követő évekre érkező keresésekre. Lényegében ezen körülményekre való figyelemfelhívás érdekében került a vizsgált hírlevelekbe „*a kiemelt dátumokon ne foglalják be túl alacsony áron szálláshelyét*” mondat.

Összefoglalva a Booking.com Hungary Kft. nyilatkozatát, a hírlevelek kiküldésével azt a helyzetet is szerette volna elkerülni, hogy ügyfeleik elégedetlenek legyenek a szolgáltatással, előadása szerint ugyanis többször érkezett hozzájuk olyan megkeresés, miszerint a szálláshely figyelmetlensége vagy a keresési szokásokra vonatkozó ismereteik hiánya miatt, a kiemelt időszakra vonatkozó foglalást az aktuálisan beállított árai alapján kellett elfogadnia.

1.6.2. Az aggregált adatok felhasználása

A Booking.com Hungary Kft. nyilatkozata²³ szerint [ÜZLETI TITOK!].

[ÜZLETI TITOK!].²⁴

1.6.3. A versenykorlátozásra való alkalmasság

A hírlevelek versenykorlátozásra való alkalmasságával kapcsolatban a Booking.com Hungary Kft. adatszolgáltatásában²⁵ előadta, hogy álláspontja szerint a hírlevelek alkalmatlanok arra, hogy a szállásadók az azokban feltüntetett árakhoz igazítsák árazásukat, mivel az átlagárak számítása egész hónapra történik, azaz nem tükrözi a kiemelt időszakokra, egyes napokra vonatkozó átlagárakat, emellett azok nagymértékben összesítettek és változóak. Az alkalmatlanság körében hivatkozott továbbá arra, hogy a szálláshelyekre

²³ VJ/11-21/2017. sz. irat, 6. pont; VJ/11-22/2017. sz. irat, 8. pont; VJ/11-29/2017. sz. irat, 2. pont

²⁴ VJ/11-51/2017. sz. irat, meghallgatási jegyzőkönyv, 15. kérdésre adott válasz

²⁵ VJ/11-55/2017. sz. irat, adatszolgáltatás

irányuló kereslet nem stabil, a szálláshely piacok általánosságban nem koncentráltak, a hírlevelekben szereplő árak túl magas szinten vannak összesítve, a szálláshelyek ajánlatai pedig túl változatosak ahhoz, hogy a szállásadók a konkrét árakat azokhoz igazítsák.

A Booking.com Hungary Kft. álláspontja szerint tehát az aggregált árak magas szintű teljesítmény mutatónak tekinthetők, mivel nem tesznek különbséget az egyes szálláshelyek által kínált szolgáltatások szintje vagy a szálláshelyek típusa között. Az aggregált árak alapján kapott teljesítmény mutató továbbá, csupán a Booking.com weboldalon eladott/foglalt szobák számán alapul, tehát nem ad teljes képet, nem mutatja az összes, a szálláshelyekre más platformokon keresztül érkező foglalást, mert a Booking.com csoport csak a saját rendszerébe feltöltött adatokkal rendelkezik.

A Booking.com Hungary Kft. álláspontja szerint a vizsgált hírlevelekben szereplő „*a kiemelt dátumokon ne foglalják be túl alacsony áron szálláshelyét*” felhívás alkalmatlan arra, hogy a szálláshelyek annak alapján összehangolt magatartást tanúsítsanak, mivel hírlevelekben nem szerepelnek olyan átlagárak, melyek a kiemelt dátumok vonatkozásában relevánsak lennének.

Mindezekre tekintettel a Booking.com Hungary Kft. álláspontja szerint a vizsgált hírlevelekben szereplő összesített átlagárak alkalmatlanok arra, hogy azok alapján a szálláshelyek árazásaikat – különösen a kiemelt időszakok vonatkozásában – összehangolják.

II. Alkalmazott jogszabályi rendelkezések

A Tpv. 1. § (1) bekezdése alapján a Tpv. hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint - a VI. Fejezetben szabályozott magatartások kivételével - a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepének (a továbbiakban együtt: vállalkozás) Magyarország területén tanúsított piaci magatartására, kivéve ha törvény eltérően rendelkezik. E törvény hatálya alá tartozik továbbá - az Európai Gazdasági Térségen kívül tanúsított II. és III. Fejezet szerinti magatartások kivételével - a vállalkozás külföldön tanúsított piaci magatartása is, ha annak hatása Magyarország területén érvényesülhet.

A Tpv. 1. § (2) bekezdése alapján az EUMSZ. 101., illetve 102. cikkének (korábban az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81., illetve 82. cikke) alkalmazása során az e cikkek hatálya alá tartozó piaci magatartásra is a Tpv. eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni

akkor, ha az 1/2003/EK tanácsi rendelet alapján a Gazdasági Versenyhivatal vagy magyar bíróság eljárásának van helye.

A Tpv. 11. § (1) bekezdése alapján tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre.

A Tpv. 11. § (2) bekezdése a) pontja alapján ez a tilalom vonatkozik különösen a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására.

Az EUMSZ. 101. cikke a Tpv.-vel azonos szabályozást tartalmaz. Az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethetetlen és ezért tilos minden olyan, vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja, vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása.

A Tpv. 14. § (1) bekezdése szerint az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. A 14. § (2) bekezdése szerint a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. A Tpv. 14. § (3) bekezdése szerint földrajzi terület az, amelyen kívül *a)* az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy *b)* az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

A Tpv. 70. § (1) bekezdése szerint a vizsgáló vizsgálatot rendel el olyan tevékenység, magatartás vagy állapot észlelése esetén, amely a Tpv. rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozik, és a közérdek védelme az eljárás lefolytatását szükségessé teszi.

A Tpv. 44. § (1) bekezdése szerint a versenyfelügyeleti eljárásra – a törvényben meghatározott szűk körű kivételtől eltekintve – a közigazgatási hatósági eljárás és

szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Ket. 31. § (1) bekezdés i) pontja alapján a hatóság az eljárást megszünteti, ha hivatalbóli eljárásban a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és további eljárási cselekménytől sem várható eredmény.

A Tpv. 82. § (1) bekezdése szerint a vizsgálónak a versenyfelügyeleti eljárás során hozott végzése ellen külön jogorvoslatnak csak akkor van helye, ha azt a Ket. vagy a Tpv. megengedi.

A Ket. 98. § (3) bekezdés c) pontja alapján az eljárást megszüntető végzéssel szemben önálló fellebbezésnek van helye. A Ket. 101. § (1) bekezdése alapján a fellebbezésnek a döntés végrehajtására halasztó hatálya van.

III. A döntés

Az I. és II. pontokban írtakra tekintettel a Gazdasági Versenyhivatal – a Ket. 31. § (1) bekezdés i) pontja alkalmazásával – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, mivel a versenyfelügyeleti eljárás során beszerzett bizonyítékok alapján a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény az alábbiakban kifejtettek szerint.

III.1. Az érintett piac meghatározása

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a Booking.com honlapon egymástól lényegesen eltérő kategóriájú (különböző komfortfokozatú) szálláshelyek foglalhatóak, ezért az egyes szállások kapcsán a keresleti igény sem azonos. Ugyan a vizsgált hírlevelek differenciálnak az egyes szálláshely-kategóriák alapján (pl. csillagok száma), azonban e kategóriákon belül is számtalan egyéb, megkülönböztető tényezőről beszélhetünk, melynek következtében keresleti-kínálati szempontok alapján a szálláshelyek nem hasonlíthatók össze egzakt módon.

Fentiek alapján tehát a Gazdasági Versenyhivatal álláspontja szerint a vizsgált hírlevelekkel érintett szálláshelyek vonatkozásában nem adható pontos piac meghatározás, azonban ez az alábbi pontokra tekintettel nem is indokolt.

III. 2. A versenykorlátozó cél hiánya

A Gazdasági Versenyhivatal a helyszíni kutatás során birtokba vett elektronikus iratok részletes átvizsgálása, a Booking.com Hungary Kft. kommunikációjának áttekintése és elemzése során nem talált olyan bizonyítékot, mely a vizsgált hírlevelek versenykorlátozó célzatát alátámasztaná.

A Gazdasági Versenyhivatal álláspontja szerint emellett, a vizsgált hírlevelek megfogalmazása alapján sem állapítható meg azok versenykorlátozó célja. A vizsgálat tárgyát képező hírlevelek tekintetében, mindössze egy hírlevélről, egyetlen vállalkozás határolódott el, azonban e vállalkozás sem értelmezte a hírlevélben foglaltakat áremelésre történő felszólításként, hanem a Booking.com Hungary Kft. által az ott rendelkezésére bocsátott információkat, illetve önmagában az abban foglalt információk megosztását kifogásolta, melyekhez egyébként a Gazdasági Versenyhivatal álláspontja szerint – lévén, hogy azok nyilvános, bárki számára elérhető adatokon alapulnak – ő maga is, számos forrásból hozzáférhetett.

A versenykorlátozó cél fennállta nem nyert bizonyítást a tanúmeghallgatások és az ügyfélmeghallgatás eredményeként sem.

A Gazdasági Versenyhivatal álláspontja szerint továbbá, az ügy egyéb körülményei, illetve a Booking.com Hungary Kft. fent részletezett gyakorlata is arra enged következtetni, hogy a hírlevelek kiküldésének nem volt versenykorlátozó célja, az alábbiak miatt.

[ÜZLETI TITOK!]

A Gazdasági Versenyhivatal egyebekben egyetért a Booking.com Hungary Kft. által előadottakkal a tekintetben, hogy a vállalkozás részéről valóban üzleti racionalitás az elérhető szobák számának és kihasználtságának növelésére helyezni a hangsúlyt, semmint a piacon lévő szobák árának emelésére, tekintettel egyrészt a Booking.com csoport jutalékrendszerének sajátosságaira, másrészt a szálláshelyek piacán jellemző nagymértékű árérzékenységre.

Fentiek alapján tehát a Gazdasági Versenyhivatal nem látja igazoltnak a versenykorlátozó cél fennálltát, és a Gazdasági Versenyhivatal álláspontja szerint a vizsgált hírlevelek versenykorlátozó célzatának bizonyítottságának megállapítása további eljárási cselekmények lefolytatását követően sem várható.

III.3. A versenykorlátozásra való alkalmatlanság

A Gazdasági Versenyhivatal álláspontja szerint a hírlevelekben szereplő havi átlagárak a feltüntetett kiemelt időszakok vonatkozásában nem rendelkeztek információ tartalommal, ezért alkalmatlanok voltak arra, hogy a szállásadók a kiemelt időszakokkal kapcsolatos árazásukat ezen átlagárhoz igazítsák. Az átlagárak ugyanis a megjelölt hónap teljes egészére, és nem csupán a vizsgált hírlevelekben az adott hónapban kiemeltként megjelölt időszakaira vonatkoznak, továbbá azok magas szinten aggregált és nagymértékben változó adatok. Megállapítható ugyanis, hogy mivel az egyes szálláshelyek áraikat naponta, vagy naponta akár többször is változtatták/változtathatták, a hírlevelekben foglalt átlagárak csupán egy adott időpillanatot tükröztek, melyek a hírlevelek által célzott szálláshelyek számára már akkor elavultnak számíthatnak, mikor azokat megkapták.

Szükséges kiemelni emellett azt is, hogy sok esetben még az azonos kategóriába tartozó szálláshelyek is egymástól merőben eltérő adottságokkal bírnak, illetve különböző szolgáltatásokat nyújtanak, amely körülmények differenciált árakat eredményeznek. Egy olyan magas szintű teljesítmény-mutató pedig – mint amilyen a hírlevelekben foglalt átlagár – alkalmatlan arra, hogy az eltérő paraméterekkel bíró, differenciált szolgáltatásokat nyújtó piaci szereplők ahhoz igazodjanak árazásukban, mivel arra vonatkozó releváns információhoz a hírleveleken keresztül nem is jutottak.

Összefoglalva a Gazdasági Versenyhivatal álláspontját, a vizsgált hírlevelek, illetve az azokban megjelölt árak az alábbiak miatt tekinthetők versenykorlátozásra alkalmatlannak:

- az adatok aggregáltak és havi szintűek;
- az aggregált adatok kizárólag a Booking.com weboldalon keresztül történő foglalási adatokból képződnek, miközben a Booking.com B.V.-vel szerződött szálláshelyek más online szállásközvetítőkön keresztül is értékesíthetnek szobákat, amely árak azonban nem képezik részét a vizsgált hírlevelekben lévő aggregált áraknak;
- a szálláshelyek gyakorta (naponta akár többször) változtatják áraikat, így az átlagár minden esetben csupán egy adott pillanatnyi állapotot tükröz, ezért már akkor elavultnak számíthatnak, mikor a szálláshelyek megkapták azokat;
- az áradatok a szálláshelyek eltérő adottságai és a különböző szolgáltatások miatt szálláshelyenként jelentősen differenciáltak.

A Booking.com Hungary Kft. által becsatolt, az I.5.2. pontban bemutatott táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a hírlevélben szereplő átlagár előrejelzéshez történő igazodás a szálláshelyek részéről a rendelkezésre álló adatok alapján a gyakorlatban nem érvényesült, ami feltehetően visszavezethető a piac specialitására, a külső és belső körülmények hatására dinamikusan változó árazásra is.

Mivel a fentiekben kifejtett indokok alapján, a Gazdasági Versenyhivatal álláspontja szerint a hírlevelek versenykorlátozásra alkalmatlanok, a hírlevelek kiküldésének eredményeként a szálláshely piacokon megjelenő versenykorlátozó hatás vizsgálata is szükségeltelen.

Összegzésként megállapítható, hogy a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, tekintettel arra, hogy a vizsgálok valamennyi ésszerűen lehetséges eljárási cselekményt elvégezték, és további eljárási cselekményektől eredmény nem várható, figyelemmel arra is, hogy a hatékony verseny védelméhez és a költségtakarékossághoz fűződő közérdek sem indokolja az eljárás tárgyát képező hírlevelek további vizsgálatát.

A Gazdasági Versenyhivatal hatáskörét a versenyfelügyeleti eljárásra a Tpv. 45. §-a, az EUMSZ. 101. cikke tekintetében az 1/2003/EK tanácsi rendelet 5. cikke, valamint a Tpv. 33. § (1) bekezdésének második mondata; illetékességét a Tpv. 46. §-a állapítja meg.

A jogorvoslati jog a Ket. 98. § (3) bekezdés c) pontján alapul.

IV. E g y é b k é r d é s e k

A fellebbezés előterjesztése és elbírálása tekintetében a Gazdasági Versenyhivatal az alábbiakban ad tájékoztatást.

A vizsgáló végzésével szemben fellebbezést a Tpv. 82. § (3) bekezdése szerint – a végzés közzétételétől számított nyolc napon belül – az ügyfél terjeszthet elő, valamint az, akire nézve a végzés rendelkezést tartalmaz, továbbá a bejelentő, minthogy vele a végzést a Tpv. 60/A. §-a alapján közölni kell. A Tpv. 82. § (2) bekezdése alapján a vizsgáló külön jogorvoslattal megtámadható végzésével szembeni jogorvoslatra a fellebbezés szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a fellebbezést az eljáró versenytanács bírálja el.

A fellebbezésnek a végzés végrehajtására a Ket. 101. § (1) bekezdése alapján halasztó hatálya van.

Az elkészített fellebbezést, illetve a fellebbezésre nem jogosulttól származó fellebbezést a vizsgáló a Ket. 102. § (3) bekezdése alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasítja. A vizsgáló a fellebbezést a Ket. 102. § (5) bekezdése szerint a fellebbezési határidő leteltétől számított nyolc napon belül terjeszti fel az eljáró versenytanácshoz, kivéve, ha a megtámadott végzést a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően kijavítja, kiegészíti, módosítja, visszavonja vagy a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, valamint ha a fellebbezést a felterjesztést megelőzően visszavonták.

A vizsgáló a fellebbezést az ügy összes iratával együtt terjeszti fel, és a fellebbezésről kialakított álláspontjáról is nyilatkozik.

A Tpv. 82. § (4) bekezdése szerint a vizsgáló végzése ellen előterjesztett jogorvoslati kérelmet az eljáró versenytanács tárgyaláson kívül bírálja el. A fellebbezés érdemi elbírálása során az eljáró versenytanács a Ket. 105. § (1) bekezdése szerint a következőképpen rendelkezhet: a vizsgáló végzését helybenhagyja, megváltoztatja vagy megsemmisíti.

A fellebbezési illetékről a Gazdasági Versenyhivatal az alábbiakban ad tájékoztatást.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 28. §-ának rendelkezései szerint a közigazgatási hatósági eljárásért az Itv.-ben megállapított illetéket kell fizetni. Az illetékkötelezettség akkor is fennáll, ha a hatóság a kérelemnek (fellebbezésnek) részben vagy egészben helyt ad, vagy azt elutasítja, továbbá, ha a (fellebbezési) eljárást megszünteti.

Az Itv. 29. § (4) bekezdése alapján a végzés elleni fellebbezésért 3000 forint illetéket kell fizetni.

Az Itv. 31. § (1) bekezdése alapján az illetéket az eljárás kezdeményezésekor az köteles megfizetni, aki az eljárás megindítását kéri (aki a fellebbezést előterjeszti).

Az Itv. 32. §-ának rendelkezései szerint a jogorvoslati eljárásban megfizetett illetéket az ügyfélnek (a fellebbezés előterjesztőjének) vissza kell téríteni, ha a közigazgatási hatóság vagy a bíróság által felülvizsgált közigazgatási hatósági döntés (a vizsgáló végzése) az ügyfél hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult. A visszatérítést hivatalból, a jogorvoslati eljárást lezáró, vagy arra tekintettel hozott döntésben kell elrendelni, és azt a visszatérítés foganatosítása végett az ügyfél lakóhelye, székhelye, illetőleg a bíróság székhelye szerint illetékes állami adóhatóságnak kell megküldeni.

Az Itv. 73. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési illetéket az eljárás megindításakor az eljárást kezdeményező iraton (a fellebbezésen) illetékbélyeggel, vagy pedig az eljárás kezdeményezését megelőzően vagy az eljáró hatóság felhívására átutalással, az átutalás közleményrovatában az ügyfél neve, lakcíme vagy székhelye, valamint az ügyszám feltüntetésével kell megfizetni.

Az Itv. 74/A. §-ának rendelkezései szerint az illetékbélyeggel megfizetett illetéket az eljárást kezdeményező iratra (a fellebbezésre) kell felragasztani. Az eljárást kezdeményező iratra (a fellebbezésre) ragasztott illetékbélyeget az ügyfélnek átírnia vagy azon bármiféle megjelölést alkalmaznia nem szabad. A bélyeget az eljáró hatóság értékteleníti felülbélyegezéssel.

A Ket. 31. § (1) bekezdés h) pontja alapján a hatóság az eljárást megszünteti, ha a hatósági eljárásért illetéket kell fizetni, és az ügyfél a fizetési kötelezettségének a hatóság erre irányuló felhívása ellenére az erre tűzött határidő alatt nem tesz eleget és költségmentességben sem részesül.

Budapest, 2018. október 10.

P.h.

dr. Bertha György
vizsgáló

dr. Péli-Bencze Márk
vizsgáló

dr. Gorondy-Novák Márton
vizsgáló